

Lieskes dochter
overleed aan een hersentumor

‘Ze dachten dat het psychisch was’

Een onbezorgde
Nienke op
vakantie in
Italië, een paar
jaar voordat ze
ziek werd.



Volgens haar artsen had Nienke Keuning anorexia. Ze moest gewoon meer eten, dan ging haar hoofdpijn vanzelf over. Te laat werd ontdekt dat ze een zeldzame hersentumor had. Haar moeder Lieske schreef er een boek over. ‘Nienke heeft onnodig veel geleden.’



Lieske Keuning (62): “Ik kuste Nienke: ‘Ga nu maar lekker slapen, we zorgen goed voor je.’ Mijn dochter pakte mijn hand, drukte haar lippen ertegenaan en zei: ‘Welterusten’.

Het was ons afscheid voor altijd. Ik denk weleens dat als Marieke, mijn jongste, met dezelfde klachten als haar zus bij de huisarts was gekomen, zij wel serieus zou zijn genomen. De eerste indruk kan zo allesbepalend zijn. In tegenstelling tot haar anderhalf jaar jongere zusje, dat heel sociaal is, was Nienke niet erg toegankelijk. Ze was kritisch, je viel niet zomaar bij haar in de smaak. Ze had iets over zich waardoor mensen niet direct zeiden: ‘Wat een leuke meid’.”

De pijn inbeelden

“Nienke werd ziek in de zomer van 2005. Ze was 31. Ze werd geteisterd door hoofdpijnaanvallen, was misselijk, hield bijna niets binnen. Nienke, die altijd heel slank was, zag er al snel ongezond mager uit. Tijdens een aanval kon Nienke niets anders dan liggen, maar zodra de pijn was weggetrokken, voelde ze zich redelijk. Misschien dat Nienkes huisarts haar klachten daarom niet serieus nam. Volgens de dokter beeldde ze zich de pijn in. Ze moest gewoon meer eten, dan zou ze vanzelf opknappen. Verontwaardigd belde Nienke, die altijd een goede eter is geweest, mij op. Of ik een second opinion voor haar kon regelen bij mijn huisarts. Ik ken mijn dochter, ze was geen aansteller. Nienke was zeven toen ze tijdens een lange wandeling klaagde over pijn in haar voeten. ‘Dat heb je met nieuwe gympen, die moet je inlopen,’ zei ik. Die middag hoorde ik haar niet meer, maar eenmaal thuis bleken haar voetzolen tot bloedens toe kapot. Sindsdien wist ik dat Nienke een hoge pijngrens had.

Het was vakantietijd en Nienke kwam bij een vervanger terecht. ‘Ook hij denkt aan stress,’ zei ze – enigszins opgelucht – toen ze de spreekkamer uitkwam, ‘maar ik heb nu tenminste wel een recept voor pillen tegen de misselijkheid.’ Die medicijnen

sloegen niet aan. Nienke bleef overgeven. We gingen weer naar de dokter, die van mij deze keer. Hij testte haar reflexen. Alles werkte. En dus was het volgens hem uitgesloten dat het iets neurologisch was. ‘Maar als u me niet kunt helpen, hoe word ik dan beter?’ wilde Nienke weten. ‘Als jij weer wat ontspannen kunt zijn,’ was het antwoord.

Natuurlijk wilde Nienke, die diep van binnen altijd heeft geweten dat er meer aan de hand was, hem geloven. Van iets psychisch kon ze ten minste nog genezen. Maar het gebons in haar hoofd, de lichtflitsen die ze zag en de aura’s, de misselijkheid, het overgeven en afvallen, ik was er niet gerust op. ‘Blijf anders maar een tijdje bij mij logeren,’ zei ik. Mijn ooit zo zelfstandige dochter stribbelde niet tegen – nog een teken dat zij zich niet aanstelde.

Op een ochtend in augustus trof ik Nienke totaal verkrampd aan op mijn bank. Haar hoofd was naar links weggedraaid en ze reageerde nergens op. Ik schrok en rende naar de telefoon. ‘Hyperventilatie, gaat vanzelf weer over,’ stelde de weekendarts me gerust. Nienke kwam net weer een beetje bij haar positieven en dus liet ik me afschepen. Maar een paar dagen later kraamde ze opeens urenlang wartaal uit. Naderhand kon Nienke zich daar niets van herinneren. Ik belde opnieuw met de spoedlijn, maar weer nam niemand mij serieus. De volgende aanval was er één met heftige spasmen. Toen ze bijkwam, hing haar mond een beetje scheef. Ten einde raad belde ik mijn ►

broer, die ook arts is. Het kon volgens hem een TIA zijn of erger, een hersentumor. Nienke moest volgens hem zo snel mogelijk naar het ziekenhuis. Maar de arts die op huisbezoek kwam, vond Nienke niet slecht genoeg. Ik ontplofte bijna van woede, eiste dat ze zou worden opgenomen. Kennelijk maakte mijn uitval indruk, want nog diezelfde avond zaten we bij een neuroloog.”

Toch opgenomen

“Tijdens de MRI-scan, die de volgende dag werd gemaakt, werd duidelijk

**‘Ik ken mijn dochter,
ze was geen aansteller.
Ik wist dat Nienke
een hoge pijngrens had’**

dat Nienke een herseninfarct had gehad. Ze kreeg bloedverdunders toegediend en moest ter observatie een paar nachten blijven. Voor haar tweede ‘probleem’ – ze dachten dat Nienke anorexia had – werd mijn dochter doorverwezen naar een psychiater. Nienke, die in vijf weken tijd tien kilo was afgevallen, woog op dat moment nog maar 41 kilo. Voor herstel van het infarct was het belangrijk dat zij voldoende voeding binnenkreeg en binnenhield. Ook in het ziekenhuis werd Nienke verschillende keren getroffen door een aanval. Ik sprak mijn bezorgdheid uit tegen de neuroloog, maar hij verzekerde me dat het geen hersentumor kon zijn: haar reflexen werkten immers goed. Als een tumor in de hersenen eenmaal is uitgesloten, blijft er niet zo veel meer over. Toch weigerde ik te geloven dat het psy-

chisch was. Na twaalf dagen mocht Nienke naar huis. Ze had nog steeds zware hoofdpijnaanvallen en gaf ook nog over, maar het ziekenhuis was klaar met haar. ‘Ik zal haar meenemen,’ zei ik tegen een verpleegster, ‘maar onder protest.’ Na Nienkes dood heb ik haar dossier ingezien. Ze zou uitvoerig en op theatrale wijze aandacht vragen voor haar lichamelijke klachten. Meerdere zinnen in de tekst waren gehighlight: ‘Nienke heeft veel ziekte-winst bij haar moeder.’ En: ‘De aanvallen vinden vooral plaats als moeder in de buurt is.’ ‘Patiënte kan zich naderhand vaak niets herinneren.’ En daar met grote letters doorheen geschreven: ‘NEP’. Eenmaal thuis ging Nienkes conditie hard achteruit. Ze was steeds vaker de weg kwijt. Dan riep ze mij bijvoorbeeld – om me vervolgens af te snauwen en te zeggen dat ik weg moest gaan. Bij de huisartsenpost werden ze zo langzamerhand gek van me. ‘We kunnen haar opnemen op de PAAZ-afdeling,’ opperde een arts na mijn zoveelste paniektelefoontje. Ik bedankte, want dan zouden ze alleen nog maar naar de psychische kant van het verhaal kijken. Er moest een andere mogelijkheid zijn. Na urenlang surfen op internet vond ik wat ik zocht: in het UMC Utrecht hadden ze een diagnostische sectie op de afdeling psychiatrie (A2). Als Nienke door een psychiater moest worden onderzocht, dan het liefst daar.”

Voorlopige diagnose

“In een kelder, ‘verstopt’ achter in het UMC, ligt de afdeling psychiatrie, een bedompte ruimte, met kleine tweepersoonscelletjes en lage houten bedden. De vrouwelijke psychiater die het intake-gesprek leidde zei naderhand tegen me dat ze niets psychisch had gehoord. Hoopvol gestemd, maar met pijn in mijn hart, liet ik mijn kind bij haar achter. De volgende dag dacht deze arts er – ze had intussen Nienkes dossier gelezen – er opeens heel anders over. Er werd een behandelplan opgesteld. Ook kreeg Nienke een paar regels opgelegd. Ze mocht bijvoorbeeld niet langer dan een kwartier per dag over haar pijn praten. Ook werd ze geacht rechtop te zitten tijdens de maaltijd en haar eigen dienblad te dragen. Een bijna onmogelijke opgave voor iemand die nauwelijks op haar eigen benen kon staan, want Nienke woog nog maar 38 kilo. Die veertien dagen op A2 waren voor Nienke de hel op aarde. Ze was ook heel boos op mij: ‘Het is jouw schuld dat ik hier zit,’ riep ze elke keer dat ik haar kwam bezoeken. Na anderhalve week werd de diag-

nose gesteld: Nienke had een eetstoornis en een somatoforme stoornis (een groep aandoeningen waarbij er sprake is van lichamelijke klachten, zonder dat daar een lichamelijke of medische oorzaak voor te vinden is, red.). Ze zou worden overgeplaatst naar de *Eikenboom*, een centrum voor mensen met psychosomatische klachten. Nienke had niet eens meer de kracht om in opstand te komen. Later die dag moest ze naar de oogarts, want kennelijk was haar ene pupil iets vergroot. Het duurde en duurde maar en toen Nienke na anderhalf uur eindelijk de afdeling werd opgereden, vloog ze me snikkend in de armen. Het was de eerste keer dat ik haar zag huilen. Het bleek dat ze tijdens de oogtest een heel zware aanval had gehad.”

Afwijkingen in haar hersenen

“Ze denken aan chronische hersenvliesontsteking, mam. Schijnt heel zeldzaam te zijn,” zei Nienke. Het was twee dagen later en ze was per direct overgeplaatst naar de afdeling neurologie. Nadat de oogarts druk vanuit de hersenen had geconstateerd, had hij aangedrongen op een lumbaalpunctie. Er was hersenvocht bij Nienke afgenomen en daarna was ze opnieuw door de MRI-scan gegaan. Volgens de neuroloog hadden ze op verschillende plekken in haar hersenen afwijkingen gezien. Ik vroeg me hardop af hoe dat mogelijk was; een paar weken eerder was er tijdens de scan niets verontrustends te zien geweest. ‘Toen is geen contrastvloeistof gebruikt,’ antwoordde de neuroloog zonder blikken of blozen. Ik was verbijsterd. Hadden ze hun werk naar behoren gedaan, hadden ze eerder geweten dat het niet psychisch was, dan was Nienke die afschuwelijke tijd op A2 bespaard gebleven.

Waardoor de hersenvliesontsteking werd veroorzaakt moest verder onderzoek uitwijzen. Het kon een infectie zijn, een bacterie of een tumor. ‘Ga ik eraan dood?’ wilde Nienke weten. De neuroloog dacht van niet. Zoals het er naar uitzag, was het behandelbaar. Eenmaal op de gang zei Nienke: ‘En ze dachten nog wel dat het psychisch was...’

Op 22 oktober 2005, drie maanden nadat Nienke voor de eerste keer naar de huisarts was geweest, werd er een pineoblastoma ontdekt, een zeer zeldzame en agressieve hersentumor bij de pijnappelklier, in het centrum van de hersenen. Om de druk te verminderen, kreeg ze een drain in haar hoofd. Ook werd ze dertig dagen achtereen van kruin tot staartbeentje bestraald, om vervolgens naar huis te

worden gestuurd met de boodschap dat ze binnen enkele maanden zou sterven. Het werden twee jaar, twee jaar waarin haar weinig ellende bespaard is gebleven. Ze heeft ongelooflijk veel pijn geleden. Ze werd blind, doof aan een oor en raakte uiteindelijk zelfs verlamd aan haar benen. Toch heb ik haar nooit depressief gezien. Mijn dochter had zo’n kracht, hield tot het eind de moed erin. Ze wilde ook absoluut niet als de zieke Nienke worden gezien: ‘Ik ben niet ziek,’ zei ze vaak, ‘ik heb een ziekte.’ Na de diagnose ging Nienke naar het *Antoni van Leeuwenhoek Ziekenhuis* (AVL). Ze kreeg chemotherapie en een stamceltransplantatie en knapte zowaar op. Ze heeft zelfs nog even in haar eigen huis gewoond, totdat de kanker in 2007 opnieuw genadeloos toesloeg. Mijn dochter heeft geleefd met de dood en gevochten om te leven.

‘Blijkbaar luisteren artsen meer naar elkaar dan naar de patiënt. Zo krijg je een tunnelvisie en voelt niemand zich meer verantwoordelijk’

Een strijd die ze op 20 december 2007 verloor. Ze was 34 jaar.”

Een boek schrijven

Een paar maanden voor haar dood ging de telefoon. Het was de psychiater van het *UMC*, die Nienke naar de *Eikenboom* had willen sturen. ‘Fijn dat u belt,’ zei ik tegen haar, ‘Mijn dochter wil al zo lang met u spreken.’ Nienke kon maar niet begrijpen waarom deze psychiater, ►

na het ontdekken van de tumor, nooit de moeite had genomen even naar de afdeling neurologie te lopen. Een excuus was wel op zijn plaats. Maar tot onze verbazing belde de dokter niet om 'sorry' te zeggen, maar om Nienke uit haar hoofd te praten juridische stappen te zetten. Een paar weken eerder had mijn dochter een letselschadeadvocaat in de arm genomen. Ze wilde ook een boek schrijven. Want mensen moesten weten wat haar was overkomen. Artsen moesten ervan leren, zodat anderen niet hetzelfde zou overkomen. Helaas had ze de energie niet meer. Toen ze voelde dat haar einde naderde, vroeg ze of ik het voor haar wilde schrijven. De eerste jaren na Nienkes dood had ik genoeg aan

'Na Nienkes dood heb ik haar dossier ingezien. Met grote letters stond daar doorheen geschreven: 'NEP''

mijn hoofd, maar afgelopen winter ben ik dan toch achter mijn computer gekropen. Als leidraad gebruikte ik mijn dagboek, dat ik tijdens Nienkes ziekte dagelijks bijhield. Ik heb in het boek bewust geen namen van artsen genoemd. Het gaat niet om individuen, maar om het systeem. Blijkbaar luisteren artsen meer naar elkaar dan naar de patiënt. Zo gaat het dan van een eerste indruk naar een tunnelvisie en voelt niemand zich meer verantwoordelijk. De boekpresentatie vond plaats in het AVL, waar mijn dochter het laatste jaar van haar leven zo veel tijd heeft doorgebracht. Nienkes laatste neuroloog was een van de sprekers. Hij zei: 'De geschiedenis leert dat we als medici moeten luisteren, naar de patiënt moeten kijken en flexibel moeten zijn. En ons moeten realiseren dat iets als 'inbeelding' niet alleen bij een patiënt, maar zeker ook bij onszelf gezocht moet worden.' Mijn doel was bereikt..."

Ze dachten dat het psychisch was van Lieske Keuning is verschenen bij Uitgeverij Boekencentrum, ISBN 9789023925866.

colofon en service

Hoofredactie
Leontine van den Bos
Hélène Delhaas (adjunct)

Art director
Marieke van der Maeden
Maaike Diepmann (assistente)

Reportage
Henrike van Gelder (chef),
Bram de Graaf, Ineke van Lier,
Heleen Spanjaard, Joke Tromp

Mode/lifestyle/beauty
Elly van Zutphen (chef a.i.),
Albertine van den Brink,
Judith Baehner, Colette Beyne
(culinaire), Daphne Dijkstra, Maaike
van Haaster, Marijke van der Klip,
Jacobien Kroeze (toerisme),
Jantine de Vroom (mode),
Carla Scholten

Tekstredactie
Leontine Haverhals (chef),
Martine van Drongelen,
Sander Hiskemulder,
Ilona Oerlemans

Beeldredactie
Anniek van der Hoek,
Linda Overgoor

Vormgeving
Irma Mooij-Rijnhart (chef),
Carlien Bieren, Linda van den

Hoek, Maryse Spruijt, Charlotte
Tromp, Annetarie Zandbergen

Internet
Fenna Castricum

Specials
Ingrid Bettonville (chef)
Esther Monsanto (chef a.i.)

Speciale projecten
Konni van der Kaaden

Office Manager
Anke Alvares

Margriet informatiecentrum
Suzanne Sanders-Olthof (chef),
Karin Coenrad, Ria van 't Hof,
Martine Hoving,
Ellen Kersten,
Brigitte Kuit,
Jolanda Speelman-Engelchor,
Nancy Vrugt

Marketing
Brenda van den Broek,
Mildred Hutten (marketing
manager),
Kieke Escarabajal Baadenhuijsen,
Marga Posthumus,
Corine Schumacher, Ardi Utien,
Yvonne van den Heuvel

Adverteren
Telefoon: 023 - 556 67 77.

sales@sanomamedia.nl
Zie: www.sanomamedia.nl

Margriet Winter Fair
Elise Nieveen (projectmanager),
Marjet Bannink, Elles Onstein,
Alice Luttik, Francis Otten

Vaste medewerkers
Johannes Arends, Marjan
van den Berg, Marjan Berk,
Janneke Brinkman, Claudia
Coenen, Esther Harting, Annette
Heffels, Beatrijs Hietbrink,
Johanna Hoogendam, Margriet
Hoogerwaard, Imke Horvers,
Gerrit de Jager, Yvon Jaspers,
Marjolijn de Jong, Simone van
Kins, Laura Kraeger, Franca de
Leeuw, Kirsten Munk, Floor Nye,
Els Olden, Corrie Ostendorf,
Ton Peek, Steffie Taal,
Esther Verhoef, Conny Vonk,
Anita Witzier.

**Voor het Weekmenu neem
contact op met Valerie Hartman:**
valerie.hartman@sanomamedia.nl

Stockbeeld
iStockphoto, purebudget,
stock.xchng

Uitgever
Sandra Dol

**Wilt u informatie over de inhoud
van Margriet?**
U kunt uw vraag of opmerking
mailen naar redactie@marginet.nl of
schrijven naar Informatiecentrum Margriet,
Postbus 1650, 2130 JB Hoofddorp of bel
088 - 550 02 22 van ma t/m vr van
10.00 - 14.00 uur. Ons internetadres:
www.marginet.nl

Nieuwe abonnementen
Bel 088-550 01 14 (ma tm vrij 09.00 -
21.00 uur, za 10.00 - 14.00 uur). Ga
naar www.marginet.nl/abonneren of
vul de bon in dit blad in.

Opzeggen
Beëindigen van het abonnement kan
uiterlijk zes weken voor verschijning
van het laatste nummer van de abon-
nementstermijn. Bel telefoonnummer
088 - 550 01 14 (ma tm vrij 09.00 -
21.00 uur, za 10.00 - 14.00 uur).

Bezorgvragen
Reeds verschenen nummers kunnen
tot zes edities terug worden nabesteld.
Bel 088 - 550 01 14 (24 uur per dag,
7 dagen per week).

Klantenservice
Voor vragen over betalingen, wijzigin-
gen, welkomstgeschenken, artikelen
en passen.
Telefoon: 088 - 550 01 14 (ma tm
vrij 09.00 - 21.00 en za 10.00 - 14.00
uur).
Internet: www.klantenservice.sanomamedia.nl.
Post: Sanoma Media Netherlands,
afdeling Klantenservice, Postbus 75,
2400 AB, Alphen aan den Rijn.
Voor tijdige verwerking dienen adres-
wijzigingen uiterlijk drie weken voor de
verhuizing bij ons bekend te zijn.

Abonnementen en voorwaarden
Er zijn drie verschillende betaalwijzen.
De prijzen zijn:

Betaal- periode	automatische incasso	digitale nota of acceptgiro
Jaar	€ 140,40	€ 143,00
Haljaar	€ 70,85	€ 73,45
Kwartaal	€ 35,75	€ 38,35

Voor abonnementen buiten Nederland,
kijk op www.klantenservice.sanomamedia.nl. Het abonnementsgeld dient
vooruit te worden voldaan. Bij niet tijdige
betaling worden herinneringskosten
in rekening gebracht. Een abonnement
geldt voor de opgegeven periode en
wordt - behoudens opzegging - auto-
matisch verlengd met een periode van

max. één jaar. Opzegging van het abon-
nement dient uiterlijk zes weken voor
verschijning van het laatste nummer
van de abonnementsstermijn te gebeu-
ren. Prijswijzigingen voorbehouden.

Leveringsvoorwaarden
Levering van tijdschriften en levering
en verkoop van premies en handels-
artikelen geschiedt volgens de Leve-
ringsvoorwaarden Abonnementen.

**Voorwaarden welkomstgeschen-
ken en artikelen**
Op www.klantenservice.sanomamedia.nl
staan de voorwaarden omtrent
welkomstgeschenken en artikelen
vermeld. Deze voorwaarden zijn ook
schriftelijk op te vragen bij Sanoma
Media Netherlands, Postbus 1865,
2130 JG Hoofddorp.

Premies en handelsartikelen
Helaas is de bestelling van handels-
artikelen vanuit landen buiten
Nederland niet mogelijk. Voor alle
aanbiedingen/acties in Nederland
geldt: zolang de voorraad strekt.

Opname leesportefeuille
Zonder schriftelijke toestemming van de
uitgever is opname van Margriet in een
leesportefeuille niet toegestaan.

Privacy
Sanoma Media Netherlands B.V., de
uitgever van Margriet, legt van haar
abonnees en klanten in het kader van
haar dienstverlening gegevens vast. De
verantwoordelijke voor de gegevens-
verwerking is Sanoma Media
Netherlands B.V., Capellaan 65, 2132
JL Hoofddorp. In overeenstemming met
de WBP is de verwerking aangemeld bij
het College Bescherming
Persoonsgegevens te Den Haag. Deze
gegevens worden gebruikt ter uitvoe-
ring van de overeenkomst en om abonnees
en klanten te informeren over
relevante producten en diensten van
Sanoma Media Netherlands B.V. De
gegevens kunnen ook worden gebruikt
door onze groepsmaatschappijen en
door zorgvuldig geselecteerde organi-
saties om abonnees en klanten te infor-
meren over relevante aanbiedingen
betreffende producten en diensten. Als
je op deze informatie geen prijs stelt,
dan kun je dit schriftelijk doorgeven aan
Sanoma Media Netherlands B.V. t.a.v.
afdeling Klantenservice, postbus 1865,
2130 JG Hoofddorp onder vermelding
van 'privacy' of per e-mail naar
privacy@sanomamedia.nl

Losse verkoop
Aldipress B.V., Utrecht,
tel. 030 - 666 06 11.
Buitenland (excl. België) Logipress B.V.,
Montfort, e-mail: info@logipress.com

Verdeler in België
Sanoma Magazines Belgium,
Telecomlaan 5-7, 1831 Diegem.
Losse verkoopprijs € 2,99. Vraag voor
de voordeligste abonnements-
voorwaarden: Sanoma Magazines
Belgium, Telecomlaan 5-7, 1831
Diegem, tel. 02 - 309 29 13,
fax: 02 - 77 62 239, abon@sanoma-media.be of www.aboshop.be.
Nummers nabestellen kan tot maxi-
maal 2 maanden na verschijning via
uw dagbladhandel o.v.v. Margriet,
aantal exemplaren en editienummer.
U betaalt per exemplaar € 3,99.

• Voor de Belgische lezers. Uw gegevens
worden opgenomen in het adresbestand
van Sanoma Magazines Belgium, Telecomlaan
5-7, 1831 Diegem, om uw aanvraag te beant-
woorden en om u informatie over onze pro-
ducten toe te sturen. Ze worden ook opgeno-
men in het adresbestand van WDM.
Research-dreft 65, 1070 Brussel, om u infor-
matie over de producten van WDM toe te
sturen. Indien u niet wenst dat uw gegevens
voor direct marketing gebruikt worden,
contacteer: Sanoma, Sanoma en WDM kunnen
uw gegevens aan derden (zoals commerciële
partners) overmaken voor direct marketing,
tenzij u zich verzet. U kunt uw gegevens
steeds raadplegen, verbeteren of laten
schrapen in het bestand van Sanoma en/of
WDM.

Advertentie-exploitatie
Advertentie-exploitatie Margriet, Capellaan
65, 2132 JL Hoofddorp, Postbus
1917, 2130 JM Hoofddorp, 023 -
556 67 77, www.sanomamedia.nl

Margriet magazine is available for
**International Licensing and Syndi-
cation**. For more information please
e-mail licensingandsyndication@sanomamedia.nl
or call Mrs. Elly
Goodall 0031 (0)23 - 556 46 62.

Drukkerij Roto Smeets Deventer
© 2011 Sanoma Media Netherlands B.V. Niets uit
deze uitgave mag geheel of gedeeltelijk worden
verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd
gegevensbestand of openbaar worden gemaakt, op
welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestem-
ming van de uitgever.

De uitgever aanvaardt aansprakelijkheid voor
schade als gevolg van druk- en zetfouten uit.

SanomaMedia
Capellaan 65,
2132 JL Hoofddorp
Postbus 1640,
2130 JA Hoofddorp

**HOT
PRINT**
uitgeverij van
Groep publieks-
tijdschriften